

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2278/2019
09.07.2020. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Срђан Сурла, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Безбедоносно информативне агенције, са седиштем у ..., коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3397/18 од 16.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 09.07.2020. године донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3397/18 од 16.11.2018. године у ставу првом изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 350/14 од 19.03.2018. године у ставу првом изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 350/14 од 19.03.2018. године у ставу првом изреке утврђено је да је тужилац био у радном односу код Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности МУП-а РС, правном претходнику тужене РС, БИА, са седиштем у ... у временском периоду од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године на радном месту ..., ..., а што је тужени дужан да призна и трпи. Истом пресудом у ставу другом, трећем и четвртном изреке усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да у име и за рачун тужиоца обрачуна и уплати доприносе за здравствено осигурање, доприносе за осигурање за случај незапослености и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и ставом петим изреке обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати износ од 283.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3397/18 од 16.11.2018. године у ставу првом изреке одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Истом пресудом у ставу другом изреке укинута је првостепена пресуда у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке и у том делу предмет враћен истом суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужена због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 са изменама и допунама) који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 2. истог закона и налази да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у периоду од маја 1998. године до 25.10.1999. године радио код тужене РС на пословима ..., ..., и то као припадник Јединице за специјалне јединице операције Ресора државне безбедности МУП-а и примао зараду. У наведеном периоду тужилац се налазио на списку припадника ангажованих у резервном саставу јединице. Решењем МУП-а РС од 13.05.1999. године тужилац је као припадник МУП-а Ресора државне безбедности који се нарочито истакао у обављању безбедоносних задатака награђен ручним сатом. Из исказа тужиоца је утврђено да је позван маја месеца 1998. године да ради у МУП-у у јединици ЈСО, да је у спорном периоду примао зараду на руке или му је достављана на кућу а да је од октобра 1999. године добио решење о сталном радном односу у МУП-у ресор ДБ.

Налазећи да је тужилац у спорном периоду стварно и редовно испуњавао радне обавезе другостепени суд је побијаном одлуком потврдио првостепену пресуду у делу за утврђење радног односа применом члана 104. став 1. и 32. важећег Закона о раду и члана 27, 28. и 40. Закона о унутрашњим пословима. Одбијен је приговор недостатка пасивне легитимације оценом да је послодавац тужиоца у спорном као и каснијем периоду била Република Србија.

По оцени Врховног касационог суда нижестепене одлуке су засноване на погрешној примени материјалног права услед чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

У овом случају није спорно да је тужилац у наведеном периоду обављао фактички рад без закљученог уговора о раду у МУП-у, Јединици за специјалне операције Ресора државне безбедности. Након формирања Безбедносно-информативне агенције 2002. године, Законом о безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС“ бр. 42/2002) као посебног правног лица, тужилац није преузет у наведену агенцију (члан 27.) већ је наставио са радом у МУП-у, Жандармерији и др. Код чињенице да тужилац захтева утврђење радног односа за период од 01.05.1998. године до 25.10.1999. године погрешно је побијаном одлуком тужиоцу признат радни однос на неодређено време у спорном периоду услед рада без уговора применом важећег Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05) јер се наведени закон не може примењивати ретроактивно при чему се општи пропис о раду, тада важећи Закон о радним односима („Службени гласник РС“ бр. 55/96) у том периоду могао само супсидијарно примењивати на тужиоца као запосленог у МУП-у. Према члану 32. Закона о унутрашњим пословима („Службени гласник РС“ бр. 44/91, 79/91 и 54/96) важећем у спорном периоду, на раднике Министарства унутрашњих послова примењивали су се прописи о државној управи, радним односима, здравственом, пензијском и инвалидском осигурању и о образовању, ако овим законом није друкчије одређено. Према члану 20. став 1. Закона о безбедносно-информативној агенцији, која

је преузела послове Ресора државне безбедности у коме је тужилац радио у спорном периоду и касније, прописано је да се на права, дужности и одговорности по основу радног односа на припаднике агенције примењују прописи који важе за раднике министарства надлежног за унутрашње послове. Према члану 1. став 3. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“ бр. 48/91 са изменама и допунама) на запослене у државним органима и изабрана односно постављена лица примењују се прописи о радним односима у погледу оних права, обавеза и одговорности која (тим) законом нису посебно уређени. Код оваквог стања законски услови за признање радног односа у спорном периоду се цене према одредбама Закона о унутрашњим пословима и Закону о радним односима у државним органима, као специјалним прописима за запослене у МУП-у, и супсидијарно Закона о радним односима, што је у конкретном случају изостало. Због непримењивања наведених прописа, услед погрешне примене материјалног права изостала је и оцена благовремености поднете тужбе и утврђење свих одлучних чињеница за оцену благовремености услед чега је побијана одлука морала бити укинута.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци решења на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић